

Vrouwenlonen in mannenbanen

G.P.C.M. Ruijs

*De auteur werkt als senior onderzoeker bij de gemeente Helmond.
t.ruijs@helmond.nl*

In een 'echt vrouwenberoep' verdienen vrouwen meer dan in sekseneutrale of mannenberoepen, ook bij een vergelijkbaar opleidingsniveau en urencontract.

Mannen verdienen per uur 24 % meer dan vrouwen. Dit lijkt veel, maar tien jaar geleden was dit verschil nog 34%; een verhoudingsgetal dat al sinds 1960 gold. Dit punt in de ontwikkeling mag dan ook wel een mijlpaal in de geschiedenis genoemd worden. De cijfers geven echter geen uitsluitel van seksediscriminatie op de arbeidsmarkt daadwerkelijk is verminderd. In januari heeft het CBS de nieuwste gegevens over de beloningsverschillen in Nederland bekendgemaakt. Voor deze analyse zijn data gebruikt van het LSO 1997 (Loonstructuuronderzoek) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (Schulte Nordholt & Ruijs, 2000).

Verklaarbare loonverschillen

Seksediscriminatie op de arbeidsmarkt is bij wet verboden. De loonverschillen tussen mannen en vrouwen zijn echter niet zonder meer een bewijs dat er sprake is van seksediscriminatie op de arbeidsmarkt. Diverse factoren spelen een rol in de hoogte van het salarisniveau, zoals het opleidingsniveau, de werkervaring, de deeltijdfactor en de bedrijfssector.

Waar vrouwen een lagere opleiding hebben of minder werkervaring dan mannen, kan hierin een legitieme verklaring gevonden worden voor het lagere loon. Pas als uit onderzoek blijkt dat vrouwen met gelijkwaardige opleiding en werkervaring toch een lager salaris krijgen, is sprake van seksediscriminatie.

Uit diverse onderzoeken blijkt dat de loonverschillen tussen mannen en vrouwen zo'n tien procent kleiner worden, als het opleidingsniveau, de werkervaring, de deeltijdfactor en de bedrijfstak waar ze werken vergelijkbaar is. Het verschil wordt nog eens met de helft verder teruggebracht door de seksetypering van beroepen (verhouding m/v) toe te voegen als verklarende factor. Dit ondersteunt de stelling dat de loonverschillen terecht zijn.

De loonverschillen tussen mannen en vrouwen nemen inderdaad sterk af als rekening gehouden wordt met verschillen in factoren als opleidingsniveau, bedrijfstak, beroepsgroep en leeftijd. In het bijzonder de kruiswerking tussen geslacht en beroepsgroep is indrukwekkend. Voor mannen betekent het een wereld van verschil, of ze in een vrouwenberoep of een mannenberoep werken. Voor vrouwen is het verschil een stuk kleiner.

Loonverschillen in mannenberoepen

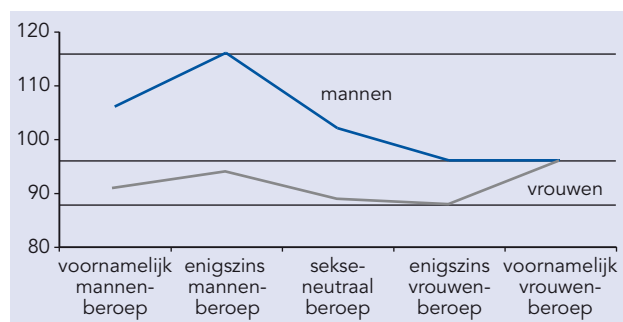
Mannen verdienen 16% meer dan het gemiddelde uurloon in beroepen die voor het merendeel door mannen worden beoefend. Vrouwen verdienen in deze beroepen 6% minder dan het gemiddelde uurloon. Dit verschil van 22 procentpunten wordt gevonden nadat effecten van opleidingsniveau, leeftijd, bedrijfstak en dienstverband zijn weggewerkt.

Loonverschillen in vrouwenberoepen

In de typische vrouwenberoepen is de salariëring van mannen en vrouwen gelijk.

Dit zijn beroepen als confectieanaaister, verpleegkundige, crècheleidster en directiesecretaresse. De schade bedraagt 4% in mindering op het gemiddelde uurloon. Mannen die in deze beroepen werkzaam zijn, verdienen minder dan andere mannen die een vergelijkbare leeftijd, opleidingsniveau en dienstverband hebben. Vrouwen in deze beroepen verdienen meer dan andere vrouwen met vergelijkbare overige kenmerken.

Figuur 1. Beloningsverhoudingen tussen mannen en vrouwen^a

^a Onder gelijkschikking van de effecten van leeftijd, opleidingsniveau, dienstverband, bedrijfstak en seksetypering van de beroepsgroepen.

Bandbreedtes

Op de 100 punten van het uurloon van alle werknemers staan mannen maximaal op 116 en minimaal op 96, een traject met een bereik van 20 procentpunten. Op de 100 punten van het uurloon van alle werknemers staan vrouwen maximaal op 96 en minimaal op 88, een traject met een bereik van 8 procentpunten.

Het loon van mannen schiet omhoog zodra één op de vijf werknemers in een mannenberoep een vrouw is. Het loon van vrouwen schiet omlaag zodra één op de vijf werknemers in een vrouwenberoep een man is.

Conclusie

Het laagste loonniveau voor mannen komt overeen met het hoogste loonniveau voor vrouwen. Tel daarbij het verschil in loonbereik van twintig (mannen) en acht (vrouwen) procentpunten en het probleem is duidelijk. Het gemiddelde van 7% onverklaarde loonverschillen gaat voorbij aan deze onderliggende interactie en bagatelliseert de beloningsverschillen. ■

Truus Ruijs

Literatuur

Schulte Nordholt, E. & G.P.C.M. Ruijs (2000) Loon naar opleidingsniveau en beroep: het Loonstructuuronderzoek 1997. *Sociaal-economische maandstatistiek*, 17, april, 19-49, Voorburg/Heerlen: CBS.